

SÈRIE 3

Exercici 1. Opció A, <i>Déjeuner sur l'herbe</i>, d'Edouard Manet	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1863.</p> <p>Context: L'anomenat <i>Segon Imperi</i> (1851-1870), capitanejat per Lluís Napoleó, va reunir totes les forces d'ordre i va suposar el desencís de tota la massa social i també dels artistes i l'adveniment de la Tercera República l'any 1870. El <i>Dinar campestre</i> va ser desestimat pel jurat del <i>Salon</i> de 1863, però va ser exposat junt amb altres obres rebutjades al <i>Salon des Réfusés</i>, convocat per ordre del mateix emperador Napoleó III.</p> <p>Fets històrics i culturals: El darrer terç de segle, l'increment dels moviments nacionals va suposar, a més de la formació del pensament nacionalista, la unificació d'Alemanya i d'Itàlia. Guerra de Secessió nord-americana (1861-1865). Primera Internacional (1864). <i>El Capital</i> de Karl Marx (1867). Primer Concili Vaticà: dogma de la infal·libilitat del papa (1869). El positivisme filosòfic d'Auguste Comte (1798-1857), que considerava l'observació i l'experiència com les úniques fonts de coneixement, incidí en el pensament dels artistes realistes, que s'enfrontaven a tota especulació subjectiva. Importància de la crítica d'art. Auge de les exposicions universals.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
Estil i característiques formals i compositives	2 punts
<p>Estil: Realisme</p> <p>Característiques [Un mínim de CINCO]: Anàlisi formal: Les figures estan escassament modelades, resulten gairebé planes. L'acabat és detallat [formes tancades] en algunes zones, però en d'altres la pinzellada és completament solta i molt marcada. Anàlisi compositiva: Composició estructurada en tres plans horitzontals sobreposats: a sota hi ha una panera amb fruites, pa i els vestits de les dues dones; al centre, una noia nua i dos homes vestits, i darrere d'aquests, una altra dona, vestida amb roba interior, remullant-se en un rierol. Les figures s'insereixen en un triangle, de manera que es pot parlar de composició tancada i unitària. El punt de fuga es troba situat al petit tros de cel pintat a la part alta de la tela. El quadre presenta algunes deficiències formals que en l'època varen ser molt criticades: la llum té una incidència poc natural, mentre que la profunditat està defectuosament resolta, i això fa que la dona que es banya aparenti surar a l'aire. Finalment, la postura del nu resulta poc coherent. Models plàstics: <i>Concert campestre</i> de Ticià/Giorgione. <i>Judici de Paris</i> de Rafael [gravat per Raimondi].</p>	<p>0,25</p> <p>0,35c/u</p>

Tema, significat i funció	1 punt
<p>Tema: L'escena es basa en una excursió campestre, costum propi de les classes mitjanes parisenques, a Argenteuil (oest de París), als boscos a la vora del Sena. Els personatges que apareixen són individus reals del cercle d'amistats de l'autor (el seu germà Gustave, l'escultor holandès Ferdinand Leenhoff, la seva esposa Susanne Manet –de soltera Leenhoff–, la model Victorine Meurent), que varen posar per a ell per a la realització del quadre. [No es demana el nom dels personatges representats en la composició]. L'obra va ser mal rebuda per la majoria d'entesos, tant per objeccions morals com artístiques. Moralment, es considerava de mal gust, no exactament el nu femení, atès que la pintura de l'època representava sovint nusos amb forta càrrega eròtica, però es reservaven per a uns temes que els feien admissibles (mitologia, al·legoria...). Un nu contextualitzat en la realitat quotidiana (una innocent excursió burgesa) es va veure com una mena d'apologia del llibertinatge. Artísticament, a les deficiències abans esmentades, intolerables en una època en què la perfecció tècnica es valorava molt, s'hi afegia el format del quadre, reservat per als temes "grans" i inapropiat per a temes "menors".</p>	0,60
<p>Significat i funció: El quadre ha estat interpretat com una mena de manifest en imatges d'allò que la pintura moderna havia de ser per a Manet. No ocultar la contemporaneïtat (personatges i vestits i costums actuals), llibertat de l'artista en el seu treball, per damunt de convencions representatives de tota mena, etc. Però Manet sabia que la seva obra provocaria escàndol, en aquest sentit l'autor pren una postura deliberadament provocadora, cosa acabarà sent molt comuna en ell. Ruptura de la perspectiva renaixentista, creació de l'espai exclusivament a través de la llum i el color.</p>	0,40
OPCIÓ B. <i>El profeta</i>, de Pau Gargallo	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural.	1 punt
<p>Cronologia: 1933.</p>	0,20
<p>Context històric i cultural: Segona República espanyola. Moment de força conflictes socials i polítics. Segon gran desenvolupament urbà de Barcelona després de l'Exposició Universal de l'any 1929. Període d'entreguerres a nivell europeu. Nazisme a Alemanya, feixisme a Itàlia i stalinisme a la URSS. Superació del crac de la Borsa de Nova York de l'any 1929. Racionalisme arquitectònic <i>versus</i> monumentalisme propagandístic.</p>	0,80
Culturalment: Generació del 27: Lorca, Machado, Alberti, Buñuel.	

Estil, característiques formals i tècniques	2 punts
<p>Estil: Cubista.</p> <p>Característiques [Un mínim de CINC]: Figura humana feta a base de planxes de bronze tallades, estructurades al voltant d'un eix central format pel cap, la columna vertebral i la cama esquerra. A partir d'aquest eix, es poden endevinar les diferents parts del cos realitzades mitjançant lleugeres planxes metàl·liques que es desenvolupen en l'espai buit, fent que l'espai buit passi a formar part intrínseca de l'escultura. Aquest buit permet jugar amb interessants formes còncaues i convexes, un joc de contrast buit/ple que aporta a l'escultura una gran expressivitat i impacte emocional. En aquesta mateixa línia, la presència de les diferents planxes dentades del seu pèl i la seva roba, confereixen al conjunt una major tensió i dinamisme. Finalment, també és interessant destacar com el joc de corbes i contracorbes accentua encara més els contrastos de llum i ombra, formant-se el que el mateix escultor anomenà <i>volum virtual</i>, el qual pot ser rodejat per l'espectador. Introducció del buit com element volumètric.</p> <p>Material: Bronze. El guix de l'original data del 1933.</p>	<p>0,25</p> <p>0,35 c/u</p>
<p>Tema, significat i funció</p>	1 punt
<p>Significat i funció: La mística figura del profeta apareix aquí amb tota la seva força, adquirint una forta expressivitat gestual. La seva actitud és desafiadora, i invita a seguir-lo a causa de la intensa tensió que desprèn, tant a nivell físic com espiritual. Més que un tema religiós, la imatge representa la força de la paraula, el magisteri de la veritat com a camí a seguir. Aquesta és la escultura més coneguda de Gargallo. Modernització de la imatgeria religiosa.</p>	1 punt

Exercici 2. Obra 1. Maison Carrée	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 16 aC</p> <p>Context històric i cultural Època imperial. Romanització. Divisió en províncies. Pau d'August. Màxim període de l'expansió de l'Imperi romà. Sòlida estructura social, jurídica (Dret romà), política i comercial. Naixement de Jesucrist. Cultura: Ovidi: <i>Les Metamorfosis</i> (c. 8-2 aC); Virgili: <i>L'Eneida</i> (30-19 aC) Art: Consolidació de l'arquitectura (Panteó); l'art al servei de l'emperador. Arquitectura commemorativa: columnes, arcs triomfals. Consolidació de l'escultura (imatge d'emperadors). Moment àlgid de la pintura mural: estil ornamental i estil il·lusionista. Realisme plàstic.</p>	0,20 0,80
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals, conceptuals o tècniques de l'escultura romana.	1 punt
<p>Estil: Romà imperial</p> <p>Característiques de l'escultura romana: Potenciació del monument –arcs de triomf, columnes commemoratives. Realisme en els retrats. Retrats de mig cos; de cos sencer i eqüestres. Temàtiques mitològiques. Potenciació dels relleus. Materials: marbre i, en menor mesura, bronze.</p>	0,20 0,20 c/u
c) Expliqueu el tipus de temple, el seu ordre arquitectònic, el tipus de coberta i el nom dels espais que componen aquesta obra	1 punt
<p>Tipus de temple: Temple hexàstil i pseudoperípter</p> <p>Ordre corinti</p> <p>Espais: Pòrtic i cel·la sense opistòdom. Damunt d'un podi i una escalinata d'accés.</p>	0,40 0,20 0,40

d) Comenteu el significat i funció de l'obra	1 punt
Significat: Temple dedicat als númens romans i a Gai i Luci Cèsar, néts d'August i fills de la seva filla Júlia i Agripa. Fou erigit en honor de l'emperador i de la seva família.	0,80
Funció: Romanització dels territoris conquerits. Culte imperial.	0,20
e) Enumereu CINC tipologies d'arquitectura grega	1 punt
Temple, teatre, odèon, estoa, estadi, palestra, àgora, gimnàs...	0,20 c/u

Exercici 2. Obra 2. Mare de Déu dels consellers, de Lluís Dalmau	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1443-1445.</p> <p>Context: Europa de les capitals. Auge del comerç. Poder de la burgesia i dels estaments ciutadans. Inici d'un nou corrent de pensament: l'humanisme. Renaixement italià versus gòtic europeu.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura gòtica	1 punt
<p>Estil: Gòtic flamenc.</p> <p>Característiques de l'escultura gòtica: Escultura arquitectònica versus escultura exempta. Tipologies: Imatges religioses [marededéus, apòstols, sants...] Monuments funeraris. Púlpits. Humanització a través de diferents recursos: - Estilització i arrodoniment de les línies. - Elegància de moviments. - Naturalisme i expressivitat. - Corporeïtat i volumetria de les vestidures i els cossos. - Utilització del <i>contrapposto</i>. - Dinamisme compositiu. Inclinió lleugera del cos en les figures de la Verge: <i>hanchement</i> [maluc]. - Policromia.</p> <p>Materials: marbre, alabastre, pedra, fusta, bronze en els relleus.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>
c) Expliqueu CINC característiques formals, compositives i tècniques de l'obra	1 punt
<p>Característiques: Característiques formals i compositives: Predomini del color sobre el dibuix. Simetria. Perspectiva centralitzada en el mosaic de terra i l'incipient paisatge de fons. Predomini de les línies verticals. Representació arquitectònica en grisalla. Realisme d'influència flamenca. Tècnica: Oli i tremp sobre fusta. Utilització de les veladures en el <i>perizonium</i> (vel transparent que cobreix el nen Jesús).</p>	0,20 c/u

d) Expliqueu el tema representat, el seu significat i la seva funció	1 punt
<p>Tema i iconografia: Al centre la Verge amb el nen Jesús. A l'esquerra de la composició es representa santa Eulàlia –patrona de Barcelona– amb tres consellers Joan Lluïa, Francesc Llobet i Joan Junyent, i, a la dreta, Sant Andreu –en la seva festivitat el 30 de novembre s'escollien els cinc consellers principals del Consell de Cent– amb Ramon Savall i Antoni Vilatorra.</p>	0,80
<p>Funció: Commemorativa: Retrat dels cinc membres principals del Consell de Cent. Decoració de la capella de la Casa de la Ciutat.</p>	0,20
e) Definiu QUATRE dels CINC termes següents: Transsepte, políptic, rosassa, <i>Maiestas Domini</i>, mainell	1 punt
<p>transsepte: nau transversal d'una església que forma una creu amb la nau longitudinal [principal].</p> <p>políptic: retaule de pintura, escultura o d'orfebreria que està format per més de tres compartiments.</p> <p>rosassa: obertura circular en un mur, amb tancament de vitralls, usualment acolorits, emprada sobretot a les esglésies i catedrals gòtiques.</p> <p><i>Maiestas Domini</i>: representació de Crist com a senyor de l'Univers assegut en un tron dins una màndorla o de mig cos amb la mà dreta aixecada en senyal de benedicció. També anomenat Pantocràtor o Crist en Majestat.</p> <p>mainell: columna petita que divideix verticalment una finestra o una porta en dues parts.</p>	0,25 c/u

Exercici 2. Obra 3. San Carlo alle Quattro Fontane, de Borromini	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: Església i claustre 1638-1641; façana: 1665-1667. [S'admet segon terç segle XVII].</p> <p>Context polític, ideològic i cultural: El barroc respon a un canvi de mentalitat tant a l'Església, després de la Reforma de Luter, com per l'aparició de les monarquies absolutes. Durant el segle XVI les idees protestants es van anar estenent per tot Europa, Roma perdia la seva hegemonia política i religiosa. La divisió que es produeix en l'Església requeria una reafirmació de l'Església catòlica i l'art Barroc serà el vehicle ideal per propagar i reafirmar el dogma catòlic. L'art barroc és, doncs, un art de propaganda; la seva riquesa, monumentalitat i luxe no són sinó l'expressió del poder i de l'autoritat, tant del monarca com de la nació i de l'Església catòlica. <i>Roma Sancta</i>. Triomf de la Contrareforma. Paper repressiu de la Inquisició. Cultura: A Espanya, Segle d'Or literari: Lope de Vega, Gongora... Política: A Espanya, Felip IV; a França, Lluís XIII, i inicis del regnat de Lluís XIV; a Roma, papat de Urbà VIII, Barberini; a Anglaterra, Carles I, Cromwell i Jaume II.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil.	1 punt
<p>Estil: Barroc</p> <p>Temàtiques: religiosa, al·legòrica, mitològica, retrat, històrica.</p> <p>Característiques: Expressivitat Moviment Utilització de diferents blocs de material Teatralitat Potenciació d'un únic punt de vista</p> <p>Utilització de diversos materials combinats: marbre blanc, marbre de colors, bronze daurat, guix...</p> <p>A Espanya: Imatges religioses de fusta policromada, encarnada i estofada. Imatges de vestir.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20c/u</p>

<p>c) Responen a aquestes quatre preguntes: 1. Quin és el tipus de planta; 2. Descriu la façana; 3. Descriu el claustre; 4. Com és la coberta d'aquesta obra.</p>	1 punt
<p>1. Planta d'església el·líptica formada per espais còncaus i convexos. Moviment expansiu centrípet i centrífug. Espai poc mesurable [teocèntric] 2. Moviment expansiu; dos cossos d'ordre gegant; moviment ascendent; planta baixa amb ritme còncau, convex, còncau; pis superior amb tres cossos còncaus. 3. Octògon irregular, dos pisos amb columnes. A baix, successió d'arcs serlians. Pis superior arquivat. 4. Sistema constructiu: arquivat i voltat. Cúpula el·líptica amb cassetons.</p>	0,25 c/u
<p>d) Quin es el significat i funció de la plaça.</p>	1 punt
<p>Significat: Església dedicada a Sant Carles Borromeu. Projecte per als frares trinitaris espanyols. Ordre austera dedicada a recaptar fons per a l'alliberament de captius de mans dels sarraïns. La manca de decoració i de materials nobles en la seva construcció és significativa dels vots de pobresa de la comunitat.</p>	0,60
<p>Funció: Litúrgica. Seu de la comunitat conventual.</p>	0,40
<p>e) Enumereu CINC obres pictòriques d'època moderna [segles XV-XVIII] amb el nom dels seus autors.</p>	1 punt
<p><i>Naixement de Venus</i>, de Botticelli <i>Danae</i>, de Ticià <i>Les tres Gràcies</i>, de Rubens <i>Les Menines</i>, de Velázquez <i>Al·legoria de la pintura</i>, de Vermeer <i>El gronxador</i>, de Fragonard</p>	0,20 c/u